

Evde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Yerinde Yaşlanmaya İlişkin Tutumlarının Sosyo-Demografik Değişkenler Bağlamında İncelenmesi

© GÜLSÜM KORKUT^a © TAHİR DİKMEN^b

Geliş Tarihi: 27.12.2019 | Kabul Tarihi: 31.03.2019

Öz: Bu araştırma yaşlı bireylerin yaşamlarını sürdürdükleri çevrelerine ilişkin memnuniyet düzeylerini belirleyerek, sosyo-demografik özelliklerin yaşlı bireylerin tutumları üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında Burdur ili Bucak ilçesinde yaşayan 250 yaşlı bireye ulaşılmıştır. Katılımcılara sosyo-demografik özelliklerinin ölçüldüğü veri formu ile Yerinde Yaşlanma Ölçeği uygulanmıştır. Kalinkara ve Kapıkıran (2017) tarafından geliştirilen “Yerinde Yaşlanma Ölçeği”; 15 maddeden ve 3 faktörden (algılanan sosyal destek, fiziksel yeterlilik ve elde edilebilen sosyal destek) oluşmaktadır. Verilerin analizinde ölçek puanlarının sosyo-demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilebilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, yerinde yaşlanma, aile bireyleri, sosyo-demografik özellikler, tutum.

^a Burdur MAEÜ, İİBF, Sosyal Hizmet Bölümü
gkorkut@mehmetakif.edu.tr

^b Burdur MAEÜ, SBE, Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Programı

A Research on Attitudes of Old Individuals Living at Home Related to Aging in Place in the Context of Socio-Demographic Factors

Abstract: This research was performed with the purpose to reveal the effect of socio-demographic characteristics on attitudes of old individuals by determining satisfaction levels regarding the environment of old individuals. 250 old individuals living in the Bucak District of Burdur Province were reached out as part of this study. Participants were subjected to Aging-in-Place Scale with the data form which measures the socio-demographic characteristics. "Aging in Place Scale" developed by Kalinkara and Kapıkıran (2017) consists of 15 items and 3 factors (perceived social support, physical ability and obtainable social support). In the analysis of the data, t and ANOVA tests were used to be able to analyze the situation of scale points being different in accordance with the socio-demographic characteristics.

Keywords: Old, aging in place, family individuals, socio-demographic characteristics, attitude.

Giriş

Yerinde yaşlanma yeni bir olgu olmamakla birlikte ne anlam ifade ettiği bilim insanları, konut sağlayıcıları, politika yapımcılar ve konut sakinleri vb. tarafından birbirinden farklı şekilde yorumlanabilmektedir. Nüfusun yaşlanması ve yaşlandığı yerde yaşamaya devam etmek isteyen yaşlı bireylerin sayısının artması yerinde yaşlanmanın ne anlama geldiği ile ilgili temel soruların gündeme gelmesine neden olmaktadır (Ahn, 2004, s. 18). Toplumda yaşlanmanın yerine de kullanılabilen yerinde yaşlanma kavramı son yıllarda sosyal ve çevresel zeminde yeniden ele alınıp kapsamı genişletilmiştir (Ahn, 2017, s. 1). Yerinde yaşlanma kavramı yaşlanmayla birlikte değişen ihtiyaçların karşılanmasına yönelik gerekli destek hizmetlerini sağlamak için mevcut yaşadığı yerden başka bir yere taşınma gerekliliğinin olmaması anlamına gelmektedir (Pastalan, 2012, s. 8). Yaşlı bireylerin yaşlandığı çevrede yaşamaya devam edebilmesine imkân tanıyan yerinde yaşlanmanın temelde üç amacı bulunmaktadır. Bu amaçlar; bağımsız yaşama yeteneğinin kazandırılması ile birlikte bireylerin yaşam doyumlarının arttırılması, ekonomik kaynakların etkin yönetimiyle yaşlı bakım maliyetlerinin azaltılması ve işyerleri ve hizmet sağlayıcıları arasında koordineli, kapsamlı ve işbirliğine dayalı ilişkilerin geliştirilmesidir. Yerinde yaşlanmanın desteklenmesi için işyerleri ve hizmet sağlayıcıları arasında işbirliğinin arttırılması aynı zamanda evlerinde kalan yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik iş fırsatlarını arttırabilecektir (Tenenbaum, 2010, s. 5).

Yerinde yaşlanma yaşlı bireyin toplumda yaşamını sürdürmeye devam etmesinde bağımsızlık vurgusu yapmaktadır (Davey vd., 2004, s. 133). Yaşlı bireyler uzun bir yaşam dilimini geçirdikleri kendi evlerinde yaşamlarını bağımsız bir şekilde sürdürmek istemektedir. Yerinde yaşlanma, yaşlı bireylerin bağımsız yaşama yeteneklerini arttırarak içinde yaşadığı sosyal çevrede aile, akraba, arkadaş ve komşular ile birlikte yaşamaya imkan tanıyarak, yaşlılık döneminde ortaya çıkan sosyal izolasyonun da engellenmesine katkıda bulunmaktadır. Aynı za-

manda yerinde yaşlanma, yaşlı bireyin yaşam kalitesinin de iyileşmesini sağlayacak ve toplumsal saygınlığını arttırmaktadır (Kalınkara ve Arpacı, 2016, s. 401). Uygun ve yeterli destekleyici bakım hizmetlerinin sağlandığı ve alışkın olunan bir çevrede yaşamaya devam etmek yaşlı bireylerin yaşam kalitelerini arttırmaktadır (Jayantha, 2018, s. 140).

Yaşlılığa bağlı sağlık sorunlarının artması, eşin ölmesi ile yaşlı bireyin yalnız kalması ve gelir yetersizliği gibi sebepler genellikle yaşlı bireyin yaşamını sürdüreceği yer konusunda belirleyici olmaktadır (Pastalan, 2012, s. 8). Kurumsal bakım yaşlı bireyler bakımından en son çare olarak kabul edilmektedir. Yaşlı bireylerin kurumsal bakım merkezlerini tercih etmesi genellikle yaşlı bireylerin değişen ve artan ihtiyaçlarının sağlık ve kişisel bakım yeteneklerinin azalması, yalnızlık, yaşanan çevrede suç ve şiddet kaygısı nedeniyle kendi evlerinde karşılanamamasından kaynaklanmaktadır (Lecovich, 2014, s. 21-22). Ülkeler yaşlı bireylerin bakım ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik daha maliyetli olan kurumsal bakıma bir alternatif olarak yerinde yaşlanma politikalarını desteklemektedir. Fakat yaşlı bireylerin evlerinin çoğunlukla fiziksel olarak bağımsız yaşamı desteklemedeki yetersizlikleri ile sağlık ve bakım hizmetlerinin kolaylıkla sağlanmasının önünde engel teşkil edebilmektedir (Forsyth vd., 2019, s. 171). Yerinde yaşlanma, mevcut sosyal çevrelerinde yaşlı bireylere özgü bakım hizmetlerinin sağlanabilmesi için sağlık ve konut programlarının koordinasyonunu gerektirmektedir (Lawler, 2001, s. 15). Evde bakım sağlama yaşlı bireylerin isteklerini karşıladığından dolayı kurumsal bakıma nazaran daha ideal olduğu kabul edilmektedir. Bir başka açıdan ele alındığında ise aile üyeleri veya informal bakım hizmetlerinin daha ağırlıkta olması evde bakım sağlamanın ekonomik kaynakların yetersiz olduğu yerlerde daha uygun maliyetli olmasını sağlamaktadır (Grenier, 2016, s. 74).

Eşlerini kaybeden yaşlı bireyler genellikle yalnız yaşamaya devam etmekte olup, yalnız yaşamaya alışkın görünmektedirler. Yalnız yaşama veya aile bireyleriyle yaşama yaşlı bireyin

yaşam doyumunun sağlanmasında bir aracı rolü oynayabilmektedir. Yalnız yaşayan yaşlı bireyler yaşadıkları sosyal çevrenin özelliklerinin değişmesi hususunda kaygı duymaktadır. Bundan dolayı sosyal çevrenin genel özellikleri ve sosyal ilişkiler yaşlı bireylerin yaşam doyumlarının sağlanmasında önem arz etmektedir (Oswald vd., 2011, s. 240). Bireylerin alıştığı çevreden farklı bir çevreye taşınması stresi beraberinde getirirken, yaşlı bireylerde bu durum güven duygusunun da zarar görmesine neden olabilmektedir. Yaşlı bireylerin kendilerine olan güven duygularının azalması ile yaşamlarının büyük bir çoğunluğunun geçtiği toplumsal çevreden ayrılması stres düzeylerini arttırabilmektedir (Kalınkara ve Kapıkıran, 2017, s. 62).

Yaşlı bireyler çoğunlukla aile bireyleri tarafından desteklenmektedir. İnfomal olarak sağlanan aile desteği gelişmekte olan ülkelerde sosyal korumanın yeterince gelişmemesinden dolayı yaşlı bireylerin bakımında ciddi önem sahiptir. Fakat ekonomik gelişmişlik düzeyi arttıkça yaşlı bireylerin aile üyelerinden gördüğü destek de azalmaktadır (Kalınkara, 2016, s. 166). Çoğu yaşlı bireyin ve aile bireyleri bakımından sağlık ve bakım hizmetlerinin karşılanabilirliğine yönelik sorunlar mevcuttur. Yaşlı bireylerin gelir düzeyleri ile ilgili olarak; düşük gelirli bir birey ise çoğu evde bakım hizmetleri sübvansede edilir, yüksek gelirli bir birey ise belirli bir ücret karşılığında yüksek kaliteleri hizmetler satın alınabilir. Orta gelir düzeyinde olan yaşlı bireylerin ise özel kurumlar aracılığıyla bu hizmetlere erişmesi mümkündür ve yüksek kaliteli hizmetlerin maliyeti orta gelirli aileler bakımından ulaşılamaz olabilmektedir. Yerinde yaşlanma aynı zamanda yaşlı bireylerin müşteri ve pasif hizmet alıcısı olarak görüldüğü bir modeldir. Yaşlı bireyler bir yandan ailelerine, eş, dost ve arkadaşlarına, komşularına ve içinde yaşadığı topluma katkıda bulunurken diğer yandan da kendi bakımlarında aktif rol oynayabilmektedir (Bookman, 2008, s. 423).

Nüfusun yaşlanmasına yönelik tutum ülkelerin gelişmişlik

düzeylerine göre farklılık gösterebilmektedir. Artan yaşlı nüfus ve sonuçları gelişmiş ülkelerde yaşlı bireylerin yaşam kalitele-
rinin iyileştirilmesine yönelik politikaların ve hizmetlerin gelişt-
tirilmesine imkan sağlamıştır. Gelişmekte olan ülkelerde ise
yaşlı nüfusun artmasının ekonomiye, topluma, sağlık ve bakım
hizmetlerine etkisi yönündeki farkındalık düzeyinin düşük
olmasından kaynaklı yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması
henüz bir sorun haline dönüşmemiştir (Hablemitoğlu ve Özme-
te, 2010, s. 16). Artan yaşlı nüfusun ihtiyaçlarının karşılanabil-
mesi için yaşlı dostu toplulukların ve çeşitli bakım ve barınma
seçeneklerinin geliştirilmesi ülkeler bakımından gündeme
alınması gereken önemli konular arasında yer almaktadır (La-
very, 2015, s. 16).

Bu araştırmada 65 yaş ve üstü yaşlı bireylerin yaşamlarını
sürdürdükleri çevrelerinde yaşam memnuniyetlerini belirlemek
ve memnuniyet düzeylerinin sosyo-demografik özelliklere göre
değişip değişmediğini ölçmek amaçlanmıştır. Literatür taraması
sonucu yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya ilişkin yaşam
memnuniyetlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmaların sınırlı
olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda elde edile-
cek bulguların, bağımsız bir şekilde yaşlandıkları yerde yaşa-
maya devam etme tutumunda olan yaşlı bireylere yönelik gelişt-
tirilecek ve çeşitlenecek yerinde yaşlanma politikalarına katkı
sağlayabileceği düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında, yaşlı bireylerin yaşamlarını sürdür-
dükleri çevrede yaşam memnuniyetlerini belirlenmesi amaç-
lanmış ve bu doğrultuda “yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya
ilişkin tutumları yaş, cinsiyet, medeni durum, yaşadığı yer,
gelir kaynağı, kronik hastalık durumu, çocuk sahibi olma du-
rumu, kendisine yakın mesafede oturan çocuk olma durumu,
aile bireyleriyle aynı evde yaşama durumu, herhangi bir hizmet
desteği alma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?” sorularına
cevap aranmıştır.

1. Gereç ve Yöntem

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, yaşlı bireylerin yaşamlarını sürdürdükleri çevrelerine ilişkin memnuniyet düzeylerini belirlemek ve sosyo-demografik özelliklerin yaşlı bireylerin yaşadıkları çevreye yönelik tutumları üzerindeki etkisini ortaya koymaktır.

1.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Burdur ili Bucak ilçesinde yaşayan 65 yaş ve üstü bireyler oluşturmaktadır. 2018 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre Burdur ili Bucak ilçesinde 65 yaş ve üstü nüfus 7789'dur (TÜİK, 2019). Araştırma 25 Mart 2019-17 Mayıs 2019 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden yaşlı bireylere gerçekleştirilmiş ve toplam 250 adet kullanılabilir anket elde edilmiştir.

Örneklem; $(n/N=\%1)$ formülü dikkate alınarak hesap edilmiştir. Evrenin %1'ine ulaşılması örneklem büyüklüğü bakımından yeterlidir (Arıkan, 2004, s. 152). Bu formüle göre örneklem sayısı (250) ise evrenin (7789) %3.21'inin seçildiğini gösterdiğinden yeterli bulunmuştur $(250/7789=\%3.21)$.

1.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında yaşlı bireylerin sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik kişisel bilgi formu ve Yerinde Yaşlanma Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmada yaşlı bireylerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yaş, cinsiyet, yaşadığı yer, medeni durumu, gelir kaynağı, kronik hastalık durumu, çocuk sahibi olma durumu, çocuklarının yakın mesafede oturma durumu, aile bireyleriyle aynı evde yaşama durumu, herhangi bir hizmet desteği alma durumu gibi 10 sorudan oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Yaşlı bireylerin yaşamlarını sürdürdükleri çevrelerine ilişkin memnuniyet düzeylerini ölçmek amacıyla Kalıncara ve Kapıkıran (2017) tarafından geliştirilen "Yerinde Yaşlanma Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 15 maddeden ve 3 faktörden (algılanan sosyal destek, fiziksel yeterlilik ve elde edilebilen sosyal destek) oluşmaktadır. Ölçekte ifadeler "1= Kesinlikle Katılmış"

yorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde puanlandırılmaktadır.

1.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın istatistiksel analizleri SPSS 22.0 programı ile yapılmıştır. Ölçek puanları normal dağılım göstermiştir ve araştırmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Ölçek puanlarının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumu t testi ve ANOVA testi ile analiz edilmiştir.

2. Bulgular

Araştırmaya katılan yaşlı bireylerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1: Yaşlı Bireylerin Sosyo-Demografik Özellikleri

		n	%
Yaş	65-70 yaş	100	40,0
	71-75 yaş	58	23,2
	76-80 yaş	42	16,8
	81 yaş ve üstü	50	20,0
Cinsiyet	Erkek	117	46,8
	Kadın	133	53,2
Yaşadığı Yer	Köy	164	65,6
	Kasaba	46	18,4
	İlçe	40	16,0
Medeni Durumu	Evli	174	69,6
	Bekar	9	3,6
	Dul	67	26,8
Gelir Kaynağı	Emekli maaşı	184	73,6
	Yaşlı Aylığı-2022	65	26,0
	Maaş/Çalışan memur	1	,4
	Maaş/Çalışan işçi	0	0
	Diğer	0	0

Kronik Hastalık Durumu	Şeker	29	11,6
	Kalp	22	8,8
	Hipertansiyon	50	20,0
	Demans	6	2,4
	Diğer	72	28,8
	Yok	34	13,6
	Şeker+Hipertansiyon	24	9,6
	Hipertansiyon+Demans	4	1,6
	Şeker+Kalp	5	2,0
	Kalp+Hipertansiyon	4	1,6
Çocuk Sahibi Olma Durumu	1	11	4,4
	2	60	24,0
	3	97	38,8
	4+	80	32,0
	Yok	2	,8
Çocuklarının Yakın Mesafede Oturma Durumu	Var	193	77,2
	Yok	57	22,8
Aile Bireyleriyle Aynı Evde Yaşama Durumu	Yalnız	60	24,0
	Eşimle	170	68,0
	Çocuklarımla	17	6,8
	Eşim ve çocuklarımla	3	1,2
Herhangi Bir Hizmet Desteği Alma Durumu	Alıyorum	14	5,6
	Almıyorum	236	94,4

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan yaşlı bireylerden; 65-70 yaş grubunda olanların oranı %40,0; kadınların oranı %53,2; köyde yaşayanların oranı %65,6; evli olanların oranı %69,6; emekli maaşı alanların oranı %73,6; diğer hastalıklardan birine sahip olanların oranı %28,8; üç çocuğu olanların oranı %38,8; yakın mesafede çocuğu oturanların oranı %77,2; eşile yaşayanların oranı %68,0 ve bir hizmet desteği alanların oranı %5,6'dır.

Tablo 2: Yerde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

	n	Minimum	Maximum	Ortalama	ss	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
Algılanan Sosyal Destek	250	2,50	5,00	4,31	0,43	-,484	1,409	,867
Fiziksel Yeterlilik	250	1,80	5,00	4,33	0,68	-,973	0,850	,927
Elde Edilebilir Sosyal Destek	250	1,25	5,00	3,61	0,77	-,057	-0,356	,883
Yerde Yaşlanma Ölçeği	250	2,27	5,00	4,08	0,54	-,352	-0,177	,927

Tablo 2’de araştırma kapsamında yaşlı bireylerin algılanan sosyal destek puanları ortalaması $4,31\pm 0,43$; fiziksel yeterlilik puanları ortalaması $4,33\pm 0,68$; elde edilebilir sosyal destek puanları ortalaması $3,61\pm 0,77$; yerinde yaşlanma ölçeği puanları ortalaması $4,08\pm 0,54$ ’tür. Güvenirlik katsayılarına göre yerinde yaşlanma ölçeği ve alt boyut puanlarının güvenirlik katsayıları çok yüksektir. Yerde yaşlanma ölçeği ve alt boyut puanlarından elde edilen çarpıklık ve basıklık değerleri +3 ile -3 arasında olduğundan normallik sağlanmış olup, analizlerde parametrik olan test teknikleri kullanılmıştır.

Tablo 3: Yerde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Yaş Açısından İncelenmesi

Yaş	n	Ortalama	ss	F	p	
Algılanan Sosyal Destek	65-70 yaş	100	4,40	0,47	3,766	,011*
	71-75 yaş	58	4,30	0,37		
	76-80 yaş	42	4,30	0,39		
	81 yaş ve üstü	50	4,15	0,38		
Fiziksel Yeterlilik	65-70 yaş	100	4,61	0,52	22,239	,000*

	71-75 yaş	58	4,43	0,61		
	76-80 yaş	42	4,22	0,71		
	81 yaş ve üstü	50	3,77	0,68		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	65-70 yaş	100	3,84	0,71	13,332	,000*
	71-75 yaş	58	3,67	0,74		
	76-80 yaş	42	3,60	0,67		
	81 yaş ve üstü	50	3,06	0,77		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	65-70 yaş	100	4,28	0,46	18,158	,000*
	71-75 yaş	58	4,13	0,51		
	76-80 yaş	42	4,04	0,49		
	81 yaş ve üstü	50	3,66	0,53		

*p<0,05

Tablo 3'te yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında yaş değişkenine göre ölçeğin "algılanan sosyal destek" (p=,011<0,05), "fiziksel yeterlilik" (p=,000<0,05), "elde edilebilir sosyal destek" (p=,000<0,05) alt boyutları ile "yerinde yaşlanma ölçeği" (p=,000<0,05) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yerinde yaşlanma ölçeği ve alt boyutlarında 65-70 yaş aralığındaki yaşlı bireylerin puan ortalaması en yüksek iken, 81 yaş ve üstü yaşlı bireylerin puan ortalamaları en düşüktür. Yaşlı bireylerin yaşı arttıkça puan ortalamalarının düştüğü görülmektedir.

Tablo 4: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Açısından İncelenmesi

Cinsiyet		n	Ortalama	ss	t	p
Algılanan Sosyal Destek	Erkek	117	4,39	0,46	2,826	,005*
	Kadın	133	4,24	0,38		
Fiziksel Yeterlilik	Erkek	117	4,54	0,70	4,730	,000*

	Kadın	133	4,15	0,61		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	Erkek	117	3,69	0,78	1,601	,111
	Kadın	133	3,53	0,76		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Erkek	117	4,21	0,54	3,485	,001*
	Kadın	133	3,97	0,51		

*p<0,05

Tablo 4’te yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında cinsiyet değişkenine göre ölçeğin “algılanan sosyal destek” ($p=,005<0,05$) ve “fiziksel yeterlilik” ($p=,000<0,05$) alt boyutları ile “yerinde yaşlanma ölçeği” ($p=,001<0,05$) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Algılanan sosyal destek ve fiziksel yeterlilik alt boyutları ile yerinde yaşlanma ölçeğinde yaşlı bireylerden erkeklerin puan ortalaması en yüksek iken, kadınların puan ortalamaları en düşüktür.

Yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında cinsiyet değişkenine göre “elde edilebilir sosyal destek” ($p=,111>0,05$) alt boyutu arasında anlamlı farklılaşma bulunmamaktadır. Elde edilebilir sosyal desteğe yönelik tutumlar cinsiyete göre değişmemektedir.

Tablo 5: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Medeni Durumu Açısından İncelenmesi

Medeni Durumu		n	Ortalama	ss	t	p
Algılanan Sosyal Destek	Evli	174	4,38	0,39	3,905	,000*
	Bekar/Dul	76	4,15	0,47		
Fiziksel Yeterlilik	Evli	174	4,51	0,63	6,780	,000*
	Bekar/Dul	76	3,93	0,63		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	Evli	174	3,77	0,68	5,508	,000*
	Bekar/Dul	76	3,22	0,83		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Evli	174	4,22	0,48	6,619	,000*
	Bekar/Dul	76	3,77	0,55		

*p<0,05

Tablo 5'te yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında medeni durum değişkenine göre ölçeğin "algılanan sosyal destek" ($p=,000<0,05$), "fiziksel yeterlilik" ($p=,000<0,05$), "elde edilebilir sosyal destek" ($p=,000<0,05$) alt boyutları ile "yerinde yaşlanma ölçeği" ($p=,000<0,05$) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. yerinde yaşlanma ölçeği ve alt boyutlarında yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya ilişkin tutumlarında yaşlı bireylerden evli olanların puan ortalamaları en yüksek iken, bekar/dul olanların puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 6: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Yaşadığı Yer Açısından İncelenmesi

Yaşadığı Yer		n	Ortalama	ss	F	p
Algılanan Sosyal Destek	Köy	164	4,19	0,38	20,590	,000*
	Kasaba	46	4,53	0,34		
	İlçe	40	4,54	0,50		
Fiziksel Yeterlilik	Köy	164	4,21	0,63	8,109	,000*
	Kasaba	46	4,52	0,74		
	İlçe	40	4,62	0,72		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	Köy	164	3,36	0,63	29,265	,000*
	Kasaba	46	4,04	0,83		
	İlçe	40	4,10	0,79		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Köy	164	3,92	0,47	25,270	,000*
	Kasaba	46	4,36	0,57		
	İlçe	40	4,42	0,49		

* $p<0,05$

Tablo 6'da yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında yaşadığı yer değişkenine göre ölçeğin "algılanan sosyal destek" ($p=,000<0,05$), "fiziksel yeterlilik" ($p=,000<0,05$), "elde edilebilir sosyal destek" ($p=,000<0,05$) alt boyutları ile "yerinde yaşlanma ölçeği" ($p=,000<0,05$) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yerinde yaşlanma ölçeği ve alt boyutlarında yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya ilişkin tutumlarında yaşa-

duğu yer ilçe olanların puan ortalamaları en yüksek iken, yaşadığı yer köy olanların puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 7: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Gelir Kaynağı Açısından İncelenmesi

Gelir Kaynağı		n	Ortalama	ss	t	p
Algılanan Sosyal Destek	Emekli maaşı	184	4,33	0,44	1,530	,127
	Yaşlı aylığı-2022	66	4,24	0,38		
Fiziksel Yeterlilik	Emekli maaşı	184	4,40	0,68	2,606	,010*
	Yaşlı aylığı-2022	66	4,15	0,67		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	Emekli maaşı	184	3,62	0,78	0,591	,555
	Yaşlı aylığı-2022	66	3,56	0,74		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Emekli maaşı	184	4,12	0,54	1,778	,077
	Yaşlı aylığı-2022	66	3,98	0,54		

*p<0,05

Tablo 7’de yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında gelir kaynağı değişkenine göre ölçeğin “algılanan sosyal destek” ($p=,127>0,05$) ve “elde edilebilir sosyal destek” ($p=,555>0,05$) alt boyutları ile “yerinde yaşlanma ölçeği” ($p=,077>0,05$) arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Yaşlı bireylerin gelir kaynağı ile “fiziksel yeterlilik” ($p=,010<0,05$) alt boyutu arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Buna göre emekli maaşı alan yaşlı bireylerin puan ortalamaları en yüksek iken, 2022 sayılı mevzuata göre yaşlılık aylığı alanların puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 8: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Kronik Hastalık Durumu Açısından İncelenmesi

Kronik Hastalık Durumu		n	Ortalama	ss	t	p
Algılanan Sosyal Destek	Var	216	4,29	0,41	-2,032	,043*
	Yok	34	4,45	0,48		
Fiziksel Yeterlilik	Var	216	4,26	0,70	-4,674	,000*
	Yok	34	4,82	0,23		

Elde Edilebilir Sosyal Destek	Var	216	3,57	0,81	-2,916	,005*
	Yok	34	3,84	0,43		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Var	216	4,04	0,56	-3,399	,001*
	Yok	34	4,37	0,25		

* $p < 0,05$

Tablo 8’de yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında kronik hastalık olma durumu değişkenine göre ölçeğin “algılanan sosyal destek” ($p = ,043 < 0,05$), “fiziksel yeterlilik” ($p = ,000 < 0,05$), “elde edilebilir sosyal destek” ($p = ,005 < 0,05$) alt boyutları ile “yerinde yaşlanma ölçeği” ($p = ,001 < 0,05$) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yerinde yaşlanma ölçeği ve alt boyutlarında yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya ilişkin tutumlarında kronik hastalığı olmayan yaşlı bireylerin puan ortalamaları en yüksek iken, kronik hastalığı olan yaşlı bireylerin puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 9: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Çocuk Sahibi Olma Durumu Açısından İncelenmesi

Çocuk Sahibi Olma Durumu	n	Ortalama	ss	F	p	
Algılanan Sosyal Destek	1	11	4,18	0,25	,453	,716
	2	60	4,32	0,47		
	3	97	4,33	0,42		
	4+	80	4,29	0,43		
Fiziksel Yeterlilik	1	11	4,33	0,61	2,921	,035*
	2	60	4,56	0,47		
	3	97	4,27	0,76		
	4+	80	4,24	0,71		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	1	11	3,64	0,63	2,492	,061
	2	60	3,83	0,66		
	3	97	3,58	0,72		
	4+	80	3,47	0,90		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	1	11	4,05	0,46	2,257	,082

	2	60	4,23	0,43		
	3	97	4,06	0,53		
	4+	80	4,00	0,62		

*p<0,05

Tablo 9’da yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında çocuk sahibi olma durumu değişkenine göre ölçeğin “algılanan sosyal destek” ($p=,716>0,05$) ve “elde edilebilir sosyal destek” ($p=,061>0,05$) alt boyutları ile “yerinde yaşlanma ölçeği” ($p=,082>0,05$) arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Yaşlı bireylerin çocuk sahibi olma durumlarına göre “fiziksel yeterlilik” ($p=,035<0,05$) alt boyutu arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Buna göre 2 çocuğu olan yaşlı bireylerin puan ortalamaları en yüksek iken, 4 ve üzeri çocuğu olan yaşlı bireylerin puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 10: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Kendisine Yakın Mesafede Oturan Çocuk Olma Durumu Açısından İncelenmesi

Kendisine Yakın Mesafede Oturan Çocuk Olma Durumu		n	Ortalama	ss	t	p
Algılanan Sosyal Destek	Var	193	4,32	0,43	,680	,497
	Yok	57	4,27	0,42		
Fiziksel Yeterlilik	Var	193	4,36	0,70	1,117	,265
	Yok	57	4,25	0,61		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	Var	193	3,63	0,79	,827	,409
	Yok	57	3,53	0,71		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Var	193	4,10	0,56	1,045	,297
	Yok	57	4,02	0,48		

*p<0,05

Tablo 10’da yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında kendisine yakın mesafede oturan çocuk olma durumu değişkenine göre ölçeğin “algılanan sosyal destek” ($p=,497>0,05$), “fiziksel yeterlilik” ($p=,265>0,05$) ve “elde edilebilir sosyal destek” ($p=,409>0,05$) alt boyutları ile “yerinde yaş-

lanma ölçeği" ($p=,297>0,05$) arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Yerinde yaşlanma ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin tutumlar kendisine yakın mesafede oturan çocuk olma durumuna göre değişmemektedir.

Tablo 11: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Aile Bireyleriyle Aynı Evde Yaşama Durumu Açısından İncelenmesi

Aile Bireyleriyle Aynı Evde Yaşama Durumu		n	Ortalama	ss	F	p
Algılanan Sosyal Destek	Yalnız	60	4,17	0,48	8,160	,000*
	Eşimle	170	4,38	0,39		
	Çocuklarımla	17	4,09	0,39		
Fiziksel Yeterlilik	Yalnız	60	3,90	0,67	23,949	,000*
	Eşimle	170	4,52	0,63		
	Çocuklarımla	17	4,01	0,44		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	Yalnız	60	3,19	0,86	15,372	,000*
	Eşimle	170	3,78	0,68		
	Çocuklarımla	17	3,34	0,69		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Yalnız	60	3,75	0,58	22,380	,000*
	Eşimle	170	4,23	0,48		
	Çocuklarımla	17	3,81	0,38		

* $p<0,05$

Tablo 11'de yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında aile bireyleriyle aynı evde yaşama durumu değişkenine göre ölçeğin "algılanan sosyal destek" ($p=,000<0,05$), "fiziksel yeterlilik" ($p=,000<0,05$), "elde edilebilir sosyal destek" ($p=,000<0,05$) alt boyutları ile "yerinde yaşlanma ölçeği" ($p=,000<0,05$) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Yerinde yaşlanma ölçeği ve alt boyutlarında yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya ilişkin tutumlarında eşiyile yaşayan yaşlı bireylerin puan ortalamaları en yüksek iken, fiziksel yeterlilik ve elde edilebilir sosyal destek alt boyutları ile yerine yaşlanma ölçeğinde en düşük puan ortalaması yalnız yaşayan yaşlılarda,

algılanan sosyal destek alt boyutunda ise en düşük ortalama çocuklarıyla yaşayan yaşlı bireylerdedir.

Tablo 12: Yerinde Yaşlanma Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Herhangi Bir Hizmet Desteği Alma Durumu Açısından İncelenmesi

Herhangi Bir Hizmet Desteği Alma Durumu		n	Ortalama	ss	t	p
Algılanan Sosyal Destek	Alıyorum	14	4,19	0,56	-1,067	,287
	Almıyorum	236	4,32	0,42		
Fiziksel Yeterlilik	Alıyorum	14	3,90	0,72	-2,473	,014*
	Almıyorum	236	4,36	0,67		
Elde Edilebilir Sosyal Destek	Alıyorum	14	3,07	0,93	-2,697	,007*
	Almıyorum	236	3,64	0,75		
Yerinde Yaşlanma Ölçeği	Alıyorum	14	3,72	0,63	-2,612	,010*
	Almıyorum	236	4,10	0,53		

*p<0,05

Tablo 12’de yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya yönelik tutumlarında herhangi bir hizmet desteği alma durumu değişimine göre ölçeğin “fiziksel yeterlilik” (p=,014<0,05), “elde edilebilir sosyal destek” (p=,007<0,05) alt boyutları ile “yerinde yaşlanma ölçeği” (p=,010<0,05) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Fiziksel yeterlilik ve elde edilebilir sosyal destek alt boyutları ile yerinde yaşlanma ölçeğinde yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmaya ilişkin tutumlarında herhangi bir hizmet desteği almayanların puan ortalamaları en yüksek iken, herhangi bir hizmet desteği alanların puan ortalamaları ise en düşüktür.

Sonuç

Araştırmaya katılan yaşlı bireylerden; %40’ı 65-70 yaş grubunda, %53,2’si kadın, %68’inin eşiyle yaşadığı bulunmuştur. Peek ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada katılımcıların büyük bir kısmını oluşturan %39.6’sının 75-79 yaş aralığında, %64.2’si kadın, %35.8’i erkek, %71.7’sinin yalnız yaşadığı saptanmıştır (Peek vd., 2016, s. 229). Araştırmada köyde yaşa-

yanların oranı %65,6; evli olanların oranı %69,6, emekli maaşı alanların oranı ise %73,6 olarak bulunmuştur. Sucuoğlu tarafından yapılan bir araştırmada yaşlıların gelir kaynağının %91,7'sinin emekli maaşından oluştuğu saptanmıştır (Sucuoğlu, 2012, s. 37). Katılımcıların %28,8'i diğer hastalıklardan birisine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özkan Tuncay ve Kars Fertelli tarafından yapılan çalışmada yaşlıların %84,4'ünün kronik hastalığa sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Özkan Tuncay ve Kars Fertelli, 2018, s. 186). Katılımcılardan üç çocuğu olanların oranı %38,8, kendisine yakın mesafede çocuğu oturanların oranı %77,2 ve herhangi bir hizmet desteği alanların oranı %5,6'dır.

Yaşa göre, sosyal destek, fiziksel yeterlilik, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı bulunmuştur. Yaşlılarda özbakım gücü ve yaşam doyumunun umut düzeylerine etkisinin belirlenmesine yönelik yapılan bir çalışmada yaşam doyumunu ile yaş arasında istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmıştır (Erci vd., 2017, s. 74). Başka bir çalışmada ise yaş değişkenine göre yaşam doyumunu puanları arasında anlamlı farklılaşmanın olduğu ve 76-96 yaş aralığındaki yaşlı bireylerin yaşam doyumunu puanlarının daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Ertekin Pınar ve Demirel, 2016, s. 46).

Cinsiyetine göre, algılanan sosyal destek, fiziksel yeterlilik ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte iken, elde edilebilir sosyal destek istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Yapılan bir araştırmada yaşlıların cinsiyetlerine göre algılanan sosyal destek puan ortalamaları huzurevinde ve evinde yaşayanlar bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (Aksüllü, 2002, s. 48).

Medeni duruma göre, sosyal destek, fiziksel yeterlilik, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir çalışmada ise huzurevinde ve evinde yaşayan yaşlıların medeni duruma

göre depresyon sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Huzurevinde yaşayan yaşlılarda depresyon sıklığı evlilerde %25, bekar yahut dul olan yaşlılarda %76 iken, evde yaşayan yaşlılarda depresyon sıklığı evlilerde %75 ve bekar yahut dul olanlarda %24 olarak saptanmıştır (Demir vd., 2013, s. 6).

Yaşadığı yere göre, sosyal destek, fiziksel yeterlilik, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı bulunmuştur. Dörter tarafından yapılan bir çalışmada huzurevinde ve evinde yaşayan yaşlıların fiziksel çevrelerinden memnun olma durumları karşılaştırılmış olup, huzurevinde yaşayan katılımcıların %76'sının, evinde yaşayan katılımcıların ise %69.1'inin memnun olduğu saptanmıştır. Sosyal çevrelerine ilişkin memnun olma durumları; huzurevinde yaşayanların %34.7'sinin, evinde yaşayanların ise %59.7'sinin memnun olduğu, kültürel çevreden memnun olma durumları ise; huzurevinde yaşayanların %43.8'inin, evinde yaşayanların %54.7'sinin memnun olduğu tespit edilmiştir (Dörter, 2014, s. 49).

Kronik hastalık olma durumuna göre, sosyal destek, fiziksel yeterlilik, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Yapılan bir çalışmada fiziksel sağlığın yaşam doyumu, psikolojik sağlık, sosyal ilişkiler ve çevreyle anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu saptanmıştır (Annak, 2005, s. 131).

Aile bireyleriyle aynı evde yaşama durumuna göre, algılanan sosyal destek, fiziksel yeterlilik, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmaktadır. Yapılan bir araştırmada evde kalan yaşlıların birlikte yaşadıkları kişilere göre algılanan sosyal destek puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı saptanmıştır (Aksüllü, 2002, s. 56). Karaca tarafından yapılan bir araştırmada huzurevinde kalan yaşlıların kendilerini en mutlu edecek durumla ilgili katılımcıların yarıya yakınının kendi evlerinde çocuklarıyla beraber yaşamak olduğu sonucu-

na ulaşılmıştır (Karaca, 2010, s. 68). Yine Çevik Akyıl ve arkadaşları tarafından yapılan başka bir araştırmada yaşlı bireylerin kaldıkları yere göre öznel mutluluk ölçeği puan ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Evde yaşayan yaşlıların huzurevi ve gündüz bakım evinde kalan yaşlılara nazaran öznel mutluluk düzeyinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışmada bunun temel sebebi yaşlıların aşına oldukları ev ortamlarında çocuklarıyla ve torunlarıyla birlikte yaşama durumlarının yaşlıları daha fazla mutlu etmeleri ile ilişkilendirilmiştir (Çevik Akyıl vd., 2018, s. 38). Bu bağlamda yapılan başka bir araştırmada evde yaşayan yaşlı bireylerin birlikte yaşadıkları kişilere göre depresyon yaşama durumları istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmama ile birlikte yalnız yaşayanların %38.5'inin, eşi ve çocuklarıyla yaşayanların ise %23.3'ünün depresyon ölçek puanları saptanmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmasa da evde yalnız yaşayan yaşlıların eşi ve çocuklarıyla yaşayan yaşlılara nazaran daha fazla depresif özellik taşıdığı görülmektedir (Aksüllü, 2002, s. 70).

Gelir kaynağına göre, fiziksel yeterlilik istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte iken, algılanan sosyal destek, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Yapılan bir çalışmada yaşlı bireylerin gelir-gider durumlarına göre çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşmanın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Yuvakgil, 2017, s. 37).

Çocuk sahibi olma durumuna göre, fiziksel yeterlilik istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte iken, algılanan sosyal destek, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Yapılan bir çalışmada yaşlı bireylerin çocuk sahibi olma durumlarına göre sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği alt grupları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır (Polat ve Bayrak Kahraman, 2013, s. 215).

Kendisine yakın mesafede oturan çocuk olma durumuna göre, algılanan sosyal destek, fiziksel yeterlilik, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Yapılan bir çalışmada kurumda kalan yaşlı bireylerin yaşam kalitesi ve bunu etkileyen faktörler araştırılmış ve çalışmada çocuklarıyla her gün görüşen yaşlı bireylerin yaşam kalitesi puan ortalaması en yüksek, ayda birden daha seyrek görüşenlerin yaşam kalitesi puan ortalaması en düşük düzeyde bulunmuştur (Danuş, 2009, s. 91).

Hizmet desteği alma durumuna göre, fiziksel yeterlilik, elde edilebilir sosyal destek ve yerinde yaşlanma istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte iken, algılanan sosyal destek ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Yapılan bir çalışmada yaşlıların yardım alma durumuna göre günlük ve enstrümental yaşam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ve yardım almayan yaşlı bireylerin yardım alanlara göre günlük yaşam aktivitesi ve enstrümental günlük yaşam aktivitesi puan ortalamaları daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çavuş, 2013, s. 150).

Doğum oranlarının azalması, yaşamdan beklenen sürenin artması ve göç yaşlı nüfusun toplam nüfus içerisindeki payını arttırmaktadır. Yaşlı nüfusun artması ise başta sağlık, bakım ve sosyal güvenlik ihtiyaçlarını artıracaktır. Bununla birlikte yaşlı bireylerin yaşamlarını sürdürecekleri yere ilişkin sürdürülebilir politikaların hayata geçirilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre de değişebilen yaşlı bireylere yönelik uygulamalar genellikle kurumsal bakım ve evde bakımdır. Son yıllarda ülkelerin kurumsal bakımın maliyetli olmasından dolayı evde bakım uygulamalarına daha fazla yer verdiği görülmektedir. Yaşlı bireylerin yaşlandıkları sosyal ve fiziksel çevrede yaşamlarını sürdürebilmelerine imkan tanıyan yerinde yaşlanma ise yaşlı nüfusun artış eğiliminde olduğu günümüzde bir hayli önem kazanmıştır. Çalışma kapsamında yaşlı bireylerin yaşamlarının uzun bir zaman dilimini geçirdiği ve hatıralarının olduğu kendi evinde bağımsız bir şekilde ya-

şamlarını sürdürebilmesi için, fiziksel ve sosyal çevrenin bağımsız yaşamı destekleyecek şekilde düzenlenmesi, yaşlı bireylerin günlük yaşamları için gerekli olan hizmetlere erişilebilirliğinin artırılması ve yerinde yaşlanma politikalarının çeşitliliğinin sağlanması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Ahn, M. (2004). *Older People's Attitudes Toward Residential Technology: The Role of Technology in Aging in Place*, PhD Dissertation, Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia.
- Ahn, M. (2017). Introduction to Special Issue: Aging in Place, *Housing and Society*, Vol: 44, No: 1-2.
- Aksüllü, N. (2002). *Kurumda ve Evde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Algılanan Sosyal Destek Faktörleri İle Depresyon Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Annak, B.B. (2005). *Sosyal Destek, Sosyal Ağ, Yaşam Kalitesi ve Yaşam Doyumu: Duygu-Durum ve Anksiyete Bozukluğu Tanısı Alan Kişiler ve Düzenli Hemodiyaliz Tedavisi Gören Hastalar Açısından Bir Karşılaştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Arıkan, R. (2004), *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Bookman, A. (2008). Innovative Models of Aging in Place: Transforming Our Communities for an Aging Population, *Community, Work & Family*, Vol: 11, No. 4.
- Çavuş, F. Ö. (2013). *Yaşlılara Yönelik Evde Bakım Hizmetlerinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara.
- Çevik Akyıl, R., Adıbelli, D., Erdem, N., Kırış, N., Aktaş, B., Karadokan, A. (2018). Huzurevinde ve Evde Kalan Yaşlılarda Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek İle Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1.

- Danış, M.Z. (2009). *Kurumlarda Kalan Yaşlıların Yaşam Kalitesi ve Bunu Etkileyen Faktörler: Ankara Örneğinde Bir Alan Araştırması*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Davey, J., de Joux, V., Nana, G., Arcus, M. (2004). *Accommodation Options for Older People in Aotearoa/New Zealand*, *New Zealand Institute For Research on Ageing*, June, Centre for Housing Research, Aotearoa.
- Demir, G., Ünsal, A., Gürol Aslan, G., Çoban, A. (2013). Huzurevinde ve Evde Yaşayan Yaşlılarda Depresyon Yaygınlığının Karşılaştırılması, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1.
- Dörter, S. S. (2014). *Huzurevinde Ya Da Yerinde Yaşlanmayı Tercih Eden Yaşlı Bireylerde Yaşadıkları Çevre İle Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erci, B., Yılmaz, D., Budak, F. (2017). Yaşlı Bireylerde Özbakım Gücü ve Yaşam Doyumunun Umut Düzeylerine Etkisi, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 2.
- Ertekin Pınar, Ş., Demirel, G. (2016). Huzurevinde Yaşayan Orta Yaş ve Yaşlı Bireylerde Günlük Yaşam Aktiviteleri, Öz-Bakım Gücü ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1.
- Forsyth, A., Molinsky, J., Kan, H. Y. (2019). Improving Housing and Neighborhoods for the Vulnerable: Older People, Small Households, Urban Design, and Planning, *Urban Design International*, Vol: 24, Issue: 3.
- Grenier, A., Barken, R., Mcgrath, C. (2016). Homelessness and Aging: The Contradictory Ordering of 'House' and 'Home', *Journal of Aging Studies*, Sayı: 39.
- Hablemitoğlu, Ş., Özmete, E. (2010). *Yaşlı Refahı: Yaşlılar İçin Sosyal Hizmet*, Kilit Yayınları, Ankara.
- Jayantha, W. M., Qian, Q. K., Yı, C. O. (2018). Applicability of 'Aging in Place' in Redeveloped Public Rental Housing Estates in Hong Kong, *Cities*, No: 83.

- Kalınkara, V. (2016). *Temel Gerontoloji: Yaşlılık Bilimi*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Kalınkara, V., Arpacı, F. (2016). Yerinde Yaşlanma, Ed. Velittin Kalınkara, *Yaşlılık: Disiplinlerarası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler 2*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Kalınkara, V., Kapıkıran, Ş. (2017). Yerinde Yaşlanma Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2.
- Karaca, F. (2010). Huzurevinde Kalan Yaşlıların Hayata Bakış Açıkları ve Gelecekle İlgili Beklentileri, *Aile ve Toplum*, Cilt: 6, Sayı: 22.
- Lavery, A. L. (2015). *Aging in Place: Perceptions of Older Adults on Low Income Housing Waitlists*, PhD Dissertation, Faculty of the Graduate School of Social Work University of Denver.
- Lawler, K. (2001). *Aging in Place: Coordinating Housing and Health Care Provision for America's Growing Elderly Population*, Joint Center for Housing Studies of Harvard University Neighborhood Reinvestment Corporation, October, Harvard.
- Leconvich, E. (2014). Aging in Place: From Theory to Practice, *Anthropological Notebooks*, Vol: XX, No: 1.
- Oswald, F., Jopp, D., Rott, C., Wahl, H.-W. (2011). Is Aging in Place a Resource for or Risk to Life Satisfaction?, *The Gerontologist*, Vol: 51, No. 2.
- Özkan Tuncay, F., Kars Fertelli, T. (2018). Yaşlılarda Bilişsel İşlevlerin Günlük Yaşam Aktiviteleri ve Yaşam Doyumu İle İlişkisi, *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, Cilt: 32, Sayı: 3.
- Pastalan, L. A. (2012). *Aging in Place: The Role of Housing and Social Supports*, Routledge, New York.
- Peek, S. T.M., etc. (2016). Older Adults' Reasons for Using Technology While Aging in Place, *Gerontology*, Vol: 62, No. 2.
- Polat, Ü., Bayrak Kahraman, B., Yaşlı Bireylerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişki, *Fırat Tıp Dergisi*, Cilt: 18, Sayı: 4.
- Sucuoğlu, N. (2012). *Lefkoşa Merkezde Yaşayan Yaşlıların Günlük Yaşam*

Aktivitelerini Sürdürme Ve Depresyon Yaşama Durumları, Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Tenenbaum, L. (2010). Aging in Place 2.0: Rethinking Solutions to the Home Care Challenge, *The MetLife Mature Market Institute*, September, New York.

TÜİK. (2019). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2018 Yılı Nüfus Verileri, www.tuik.gov.tr, ET: 10.12.2019.

Yuvakgil, Z. (2017). *Yaşlılarda Algılanan Sosyal Destek Düzeyleri, Sosyal Ağ Büyüklükleri ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.